

кіаді навчального закладу, змаганнях першокурсників, гуртожитків, «Бали аеробіки», Кубка ректора з футболу та футзалу;

- участь збірних команд з видів спорту в міських, обласних і національних змаганнях серед студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації.

**Висновки.** Вищесказане дозволяє констатувати, що складовими сучасних технологій фізкультурно-оздоровчої спрямованості в вищих медичних навчальних закладах є:

- профілактичні медичні огляди студентів;

- застосування вправ оздоровчої спрямованості в навчальному процесі з дисципліни «фізичне виховання і здоров'я»;

- навчально-тренувальна та змагальна діяльність студентів, які є членами збірних команд вищого навчального закладу з видів спорту та участь студентів у спортивно-масових заходах.

## Література

1. Історія розвитку фізичної рекреації: [навчальний посібник] / Т.Ю. Круцевич, Н.Є. Пангелова, С.Б. Пангелов. – К.: Академвидав, 2013. – 160 с.

2. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді: [посібник] / Т.Ю. Круцевич, М.І. Воробйов, Г.В. Безверхня. – К.: Олімпійська література, 2011. – 224 с.

3. Михалюк Е.Л. Функциональные пробы в медицине спорта: положительные и отрицательные стороны их проведения / Е.Л. Михалюк, В.В. Сыволап, И.В. Ткалич, С.И. Атаманюк // Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. – 2010. – Вип. 23, №1. – С. 93-96.

4. Спортивна медицина України: історія, сьогодення та майбутнє / В. Клапчук та ін.: ред. В. Клапчук, Ю. Дехтярьов. – К.: ДеліТа, 2006. – 156 с.

5. Теорія і методика фізичного виховання (методики фізичного виховання різних груп населення): [підручник] / Під. заг. ред. Т.Ю. Круцевич. – К.: Олімпійська література, 2012. – Т.2. – 392 с.

## ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Самогальська О. Є., Марків І. М., Тюріна В. Ф., Мандзій З. П., Мерецька І. В., Шманько О. В., Лобанець Н. В.*

*ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України»*

**Вступ.** При викладанні клінічних дисциплін для студентів-провізорів, зокрема, предмету «Клінічна фармація» в сучасних умовах необхідно враховувати, що для підготовки спеціалістів-провізорів з достатнім обсягом теоретичних знань та практичних навичок для проведення разом із лікарем роботи із забезпечення максимально раціональної лікарської терапії, і здійснення фармацевтичної опіки пацієнтів в аптеці, важливо враховувати досягнення в реформуванні медицини України, а саме, положення урядової програми «Доступні ліки», яка стартувала в Україні у квітні 2017 року [1].

**Основна частина.** Студенти провізори мають усвідомити мету програми – забезпечити кожного громадянина України життєвонеобхідними лікарськими засобами, які покращать якість їхнього життя і зможуть запобігти виникненню ускладнень та передчасної смертності, ознайомитись з переліком цих лікарських засобів. У вступному занятті вважаємо за необхідно довести до відома студентів особливості відбору лікарських засобів до переліку (лише ті лікарські засоби, міжнародна непатентована назва яких

є у Національному переліку основних лікарських засобів), що ліки проходили відбір з урахуванням рівнів захворюваності населення, поширеності хвороб та смертності, доказів порівняльної ефективності, безпеки та економічності доцільності лікарських засобів, а також галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я та рівня фінансування медичної допомоги. При викладанні відповідних розділів «Клінічної фармації» викладач має звернути увагу студентів не тільки на перелік засобів, включених у програму, а й підкреслити вже наявні результати її роботи. Так, на 4,2% у середньому знизилася кількість викликів швидкої допомоги з підозрою на інсульт чи інфаркт, майже на 6% – з приступами бронхіальної астми [2].

**Висновок.** Отже, викладання клінічних дисциплін має бути динамічним і враховувати останні досягнення реформування медицини.

## Література

1. <http://moz.gov.ua/dostupni-liki>

2. <http://moz.gov.ua/article/news/pershij-rik-programi>

## ЗАСТОСУВАННЯ ВІДКРИТОЇ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМИ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ ЗА ВИБОРОМ «ПОБІЧНА ДІЯ ЛІКІВ»

*Самура І. Б.<sup>1</sup>, Григор'єва Л. В.<sup>2</sup>, Тихоновський О. В.<sup>1</sup>*

*Запорізький державний медичний університет<sup>1</sup>*

*Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна<sup>2</sup>*

**Вступ.** Серед тисяч ліків (в Україні зареєстровано понад 8000 назв) важко назвати хоча б один, не здатний призводити до побічної дії. Зростання кількості ліків та поліпрагмазія неодмінно призводять до зростання ризику їх побічної дії. В умовах збільшення об'єму учбової інформації і одночасно неможливості збільшення, особливо в вищих медичних навчальних закладах, учбових годин,

гостро повстає питання забезпечення оптимальної організації та інтенсифікації учбового процесу [1].

**Основна частина.** Лікар повинен знати не тільки особливості системного впливу лікарських засобів на організм людини, але й оволодіти знаннями щодо побічної дії ліків і знати явища, що виникають при несумісності, повторному та комбінованому застосуванні лікарських засобів, можливі

ускладнення при їх використанні. З огляду не це кафедрою фармакології та медичної рецептури передбачено онлайн викладання елективного курсу з побічної дії ліків. Для впровадження онлайн-курсу використовується платформа Open edX, розташована на віртуальному сервері хмари Azure.

Впровадження онлайн курсів завдяки застосуванню мультидисциплінарного підходу висвітило такі його переваги, як розвиток креативності, готовності до інновацій, розвиток навичок критичного мислення та розв'язання винахідницьких задач, формування навичок активної комунікації, та ін. Однак головним є те, онлайн навчання не тільки поєднує технологічні, організаційні, матеріально-технічні ресурси та людський капітал, а й спонукає студентів, завдяки застосуванню мультидисциплінарного підходу, перейти від вивчення дискретних фрагментів явища до розуміння системної цілісності як об'єкту дослідження (чи професійного навчання), так і світу в цілому.

Позитивним моментом є також можливість легкої перевірки рівня засвоєння матеріалу студентами тестуванням безпосередньо після вивчення окремої теми. Дистанційна освіта розвиває у студентів ініціативність у отриманні нової інформації, високу вмотивованість до її засвоєння; забезпечує психологічний комфорт та індивідуальну зацікавленість в отриманій інформації. Цьому сприяють і методики, що співвідносяться з домінуючими у студента наших часів когнітивними, комунікаційними і афективними стилями і стратегіями [2].

Перспективним, на нашу думку, є використання у навчальному процесі опорної графіки та технологій майндмепінгу [3]. З огляду на вище зазначене співробітники

кафедр розробляють навчально-методичні матеріали використовуючи програми Microsoft Power Point, Microsoft Word, Mind Map.

Для полегшення сприйняття матеріалу студентами медичних та фармацевтичних факультетів кафедрою підготовлено підручник «Побічна дія ліків» («Side effects of drugs») на англійській мові та електронне видання «Working book in elective course Side effects of drugs».

**Висновок.** Впровадження в навчальний процес дистанційного навчання, сучасних комп'ютерних технологій сприяє посиленню інтегруючої функції дисципліни «Побічна дія ліків». В цілому, є вагомі докази, що свідчать про те, що онлайнове навчання є, принаймні, настільки ефективним, як і традиційний формат. Онлайн навчання – це історія, яка ще пишеться, і як вона буде рухатись уперед, буде залежить від присутніх.

#### **Література**

1. Вороненко Ю.В. Розвиток нових технологій у післядипломній освіті лікарів і провізорів: тенденції, експертні висновки та реальні оцінки ефективності навчання / Ю.В. Вороненко, О.П. Мінцер // Мед. освіта. – 2013. – № 2. – С. 19-23.
2. Берулава Г.А. Теория сетевого образования как новая методологическая платформа высшего образования / Г. А. Берулава, М. Н. Берулава // Гуманизация образования, 2012. – №4. – С.8-19.
3. Nguyen T. The effectiveness of Online learning: beyond no significant difference and future horizons / Nguyen T. // MERLOT J. Online Learning and Teaching, 2015. – V. 11(2) – P. 309-319.

УДК 616.1/9:378.147.88:614.253.4

### **АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ЦИКЛУ «ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА» НА 6 КУРСІ**

*Сапожниченко Л. В., Козлова Ю. В.*

*Державний заклад «Дніпропетровська медична академія Міністерства охорони здоров'я України»*

### **ACTUAL PROBLEMS OF THE THEORETICAL AND PRACTICAL STUDY OF MEDICAL STUDENTS AT THE STUDY OF THE CYCLE OF «INTERNAL MEDICINE» AT 6 COURSE**

*Sapozhnychenko L. V., Kozlova Yu. V.*

*State Institution “Dnipropetrovsk Medical Academy of the Health of Ukraine”*

**Мета роботи** – підвищити рівень теоретичної та практичної підготовки студентів 6 курсу з дисципліни «внутрішня медицина» шляхом застосування міждисциплінарної інтеграції, залучення студентів до практичної та самостійної роботи з пацієнтами.

**Основна частина.** У статті наведені актуальні на сьогодні проблеми теоретичної та практичної підготовки студентів при вивченні циклу «внутрішня медицина» студентами 6-го курсу навчання. Основним завданням професійного спрямування студентів-медиків на цьому етапі є формування здатності самостійно та ефективно використовувати знання в професійній діяльності. При плануванні практичних занять і створенні методичних рекомендацій для студентів 6-го курсу увага приділяється теоретичним дисциплінам, зокрема патологічній фізіології, шляхом міждисциплінарної інтеграції. Адже, теоретико-практичний підхід до навчання патофізіології сприяє формуванню

клінічного мислення майбутніх лікарів, яке, в свою чергу, вдосконалюється на клінічних кафедрах, зокрема на «внутрішній медицині». Одним з важливих етапів у навчанні студентів є самостійна робота, що дозволяє оптимально використовувати індивідуальні можливості студентів, сприяє поглибленню знань, вмінь, розвиває практичні навички, клінічне мислення, формує відповідальність, наполегливість, організованість, спонукає до необхідності постійного поповнення та впровадження знань.

**Висновок.** Проблеми теоретичної та практичної підготовки студентів-медиків при вивченні циклу «внутрішня медицина» на 6 курсі залишаються актуальними на даний час. Для їх вирішення необхідно застосовувати як інтеграцію з теоретичними дисциплінами, так і безпосередню роботу із хворим, коли самостійні спроби розв'язування клінічної ситуації в реальних умовах формують клінічне мислення, відповідальність, зацікавленість та розуміння